

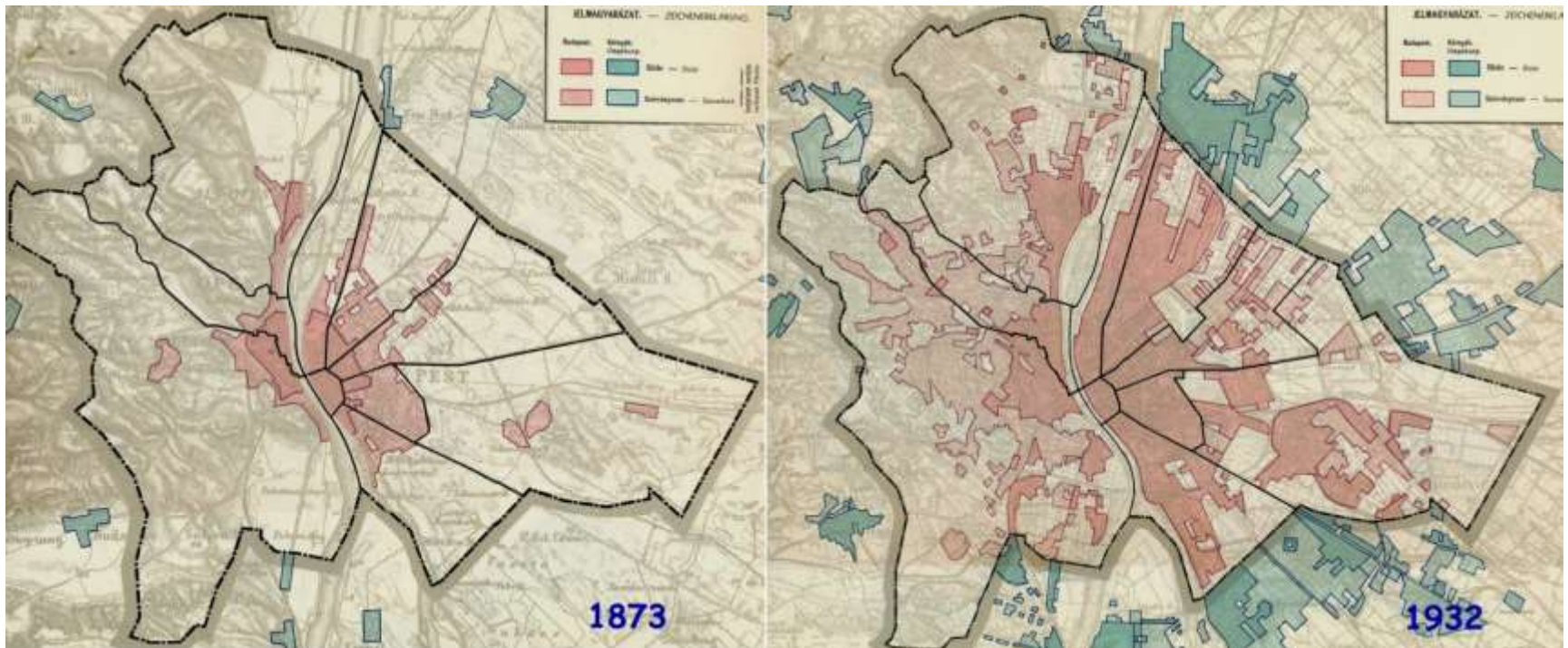
A fiatal főváros a gyorsan épülő Budapest 1873 – 1910

TORLÓDÓ TÁRSADALOM

Készítette: Oláh Sándor

Budapest létrejötte

- 1873-ban
- Pest, Buda, Óbuda és a Margitsziget egyesítése
- 1914-ig kb. 20 000 új épület, többsége az egyesítés után épült ki
- Pest – sugaras, körkörös szerkezet

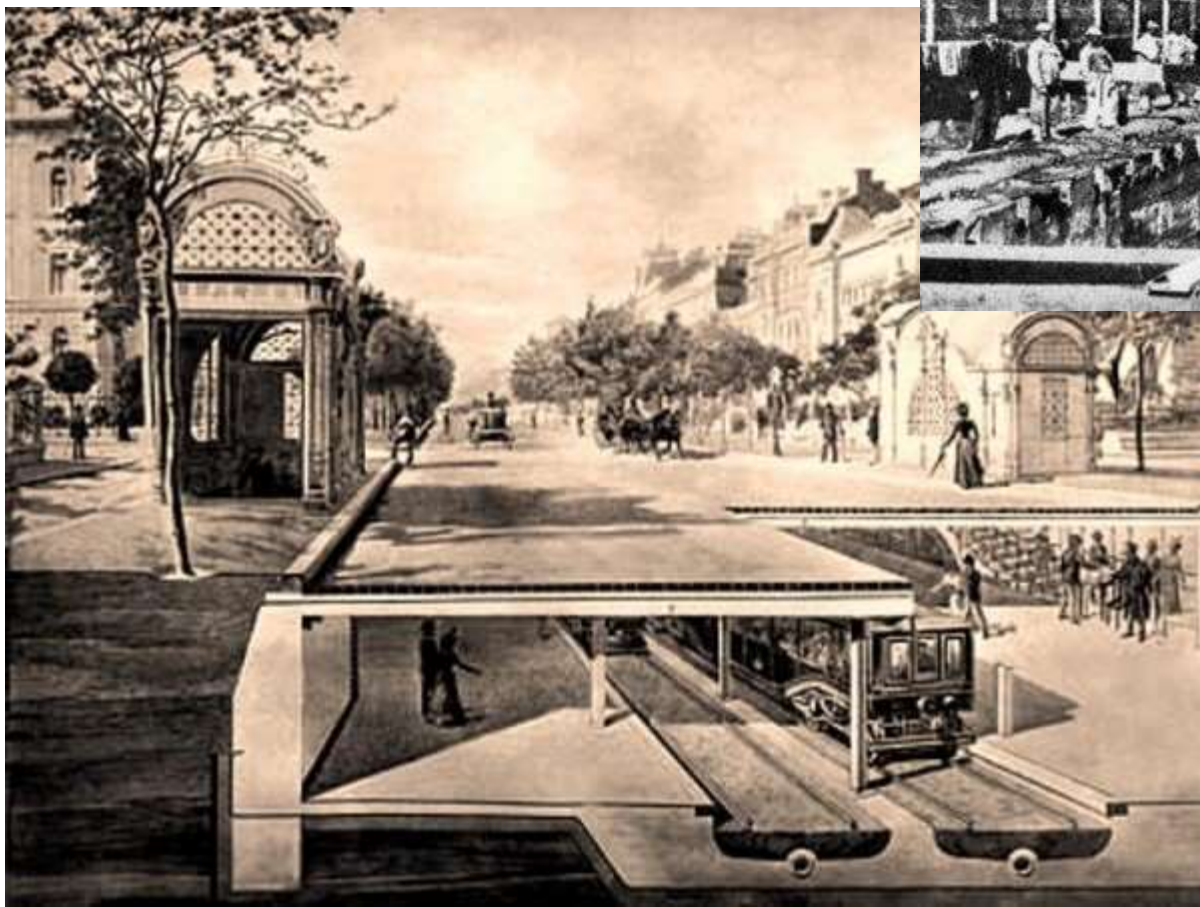
Pest kiépülése

- Nagyszabású építkezések főleg a milleniumi ünnepségek kapcsán

Pest kiépülése

- Földalatti vasút

Pest kiépülése

- Andrásy út – főúri paloták, a környék – 4-5 emeletes bérpaloták

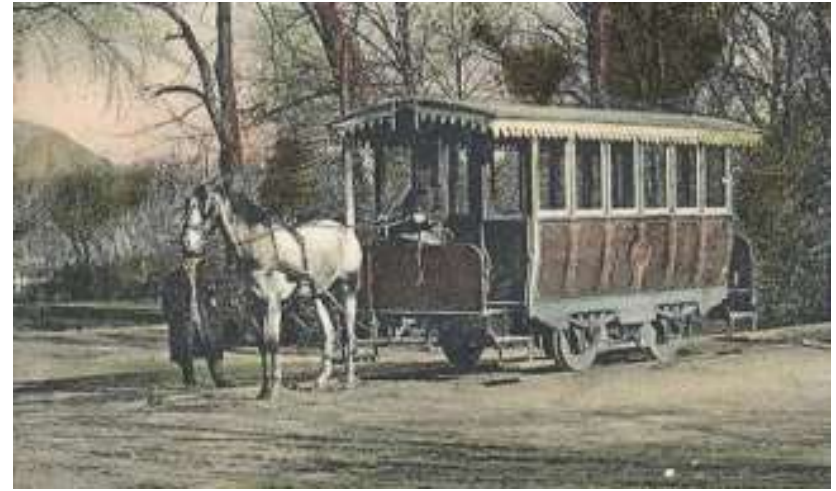
Pest kiépülése

- hősök tere
- Vajdahunyad vára

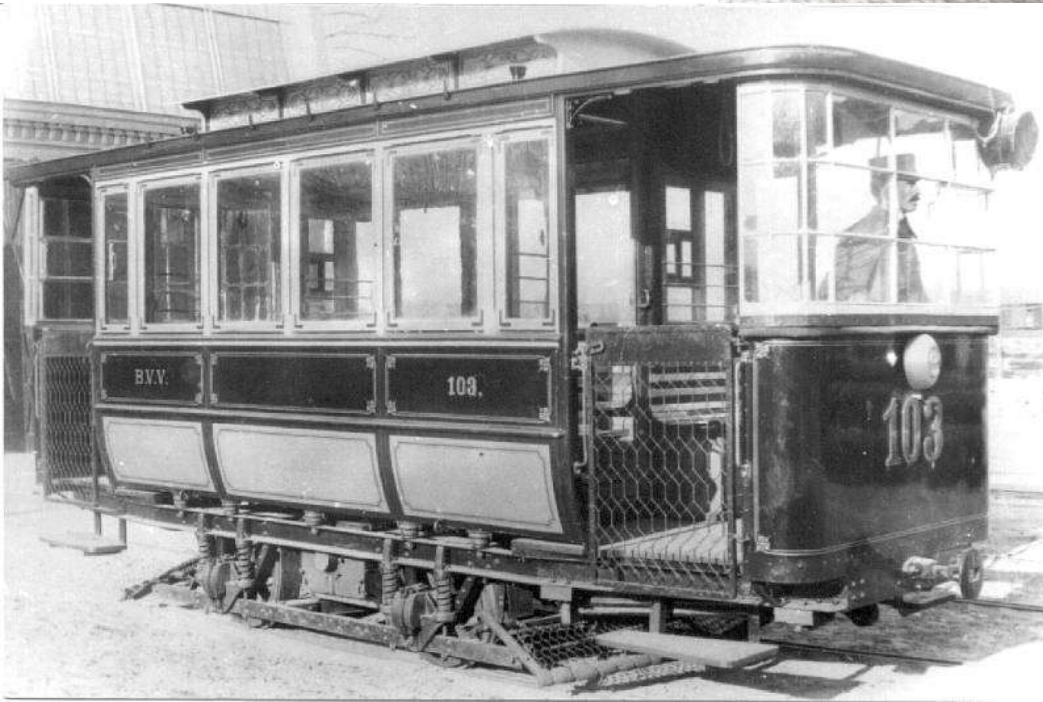
Pest kiépülése

- Omnibusz
- Lóvasút (1866)

Pest kiépülése

- Villamos (1887)
- Fogaskerekű
- Autóbusz (1915)

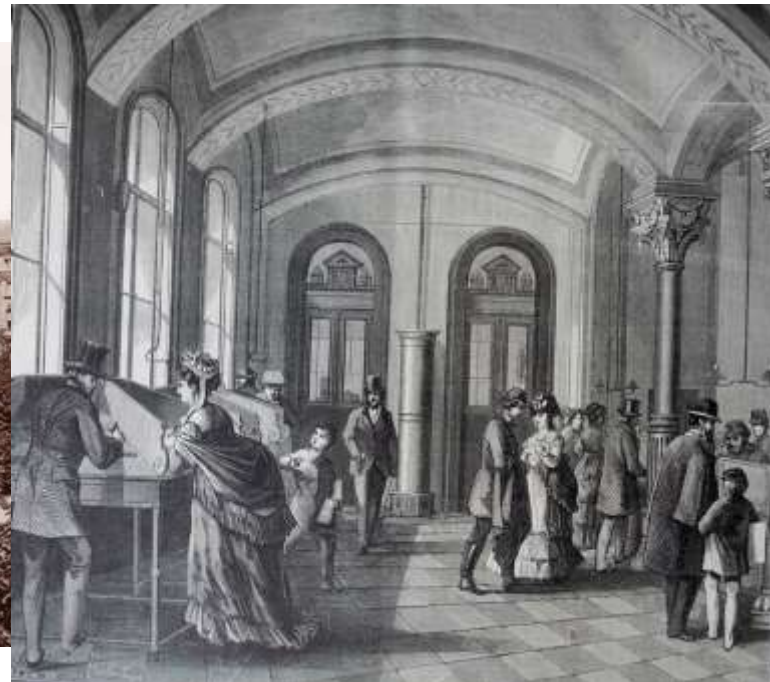
Pest kiépülése

- kiépült a csatornahálózat
- kibővült a vízvezeték hálózat
- bővültek a gázvezetékek
- megjelent a villanyszolgáltatás

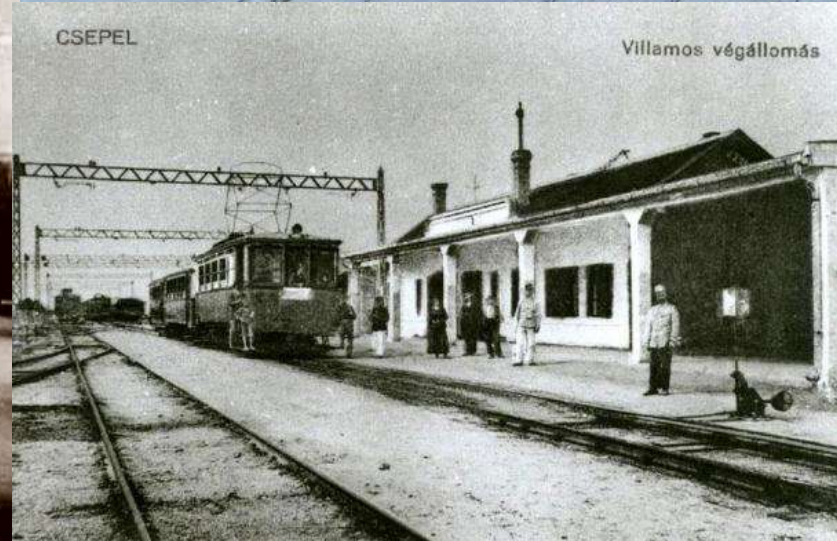
Pest kiépülése

- Országház
- Tőzsdepalota
- Hivatalok, bíróságok, postahivatalok

Pest kiépülése

- Telefonközpont (1882)
- Pályaudvarok
- HÉV

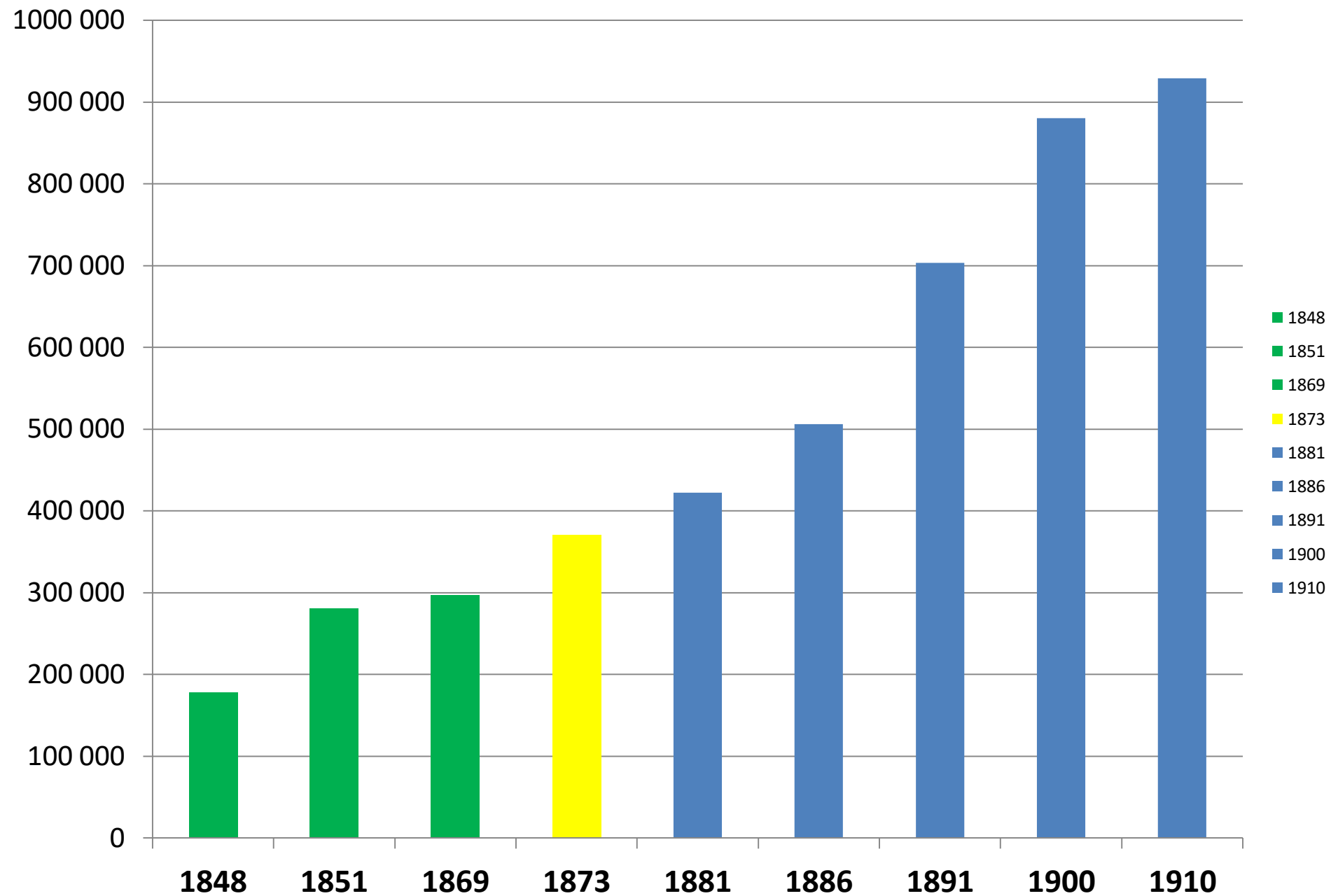

Buda fejlődése

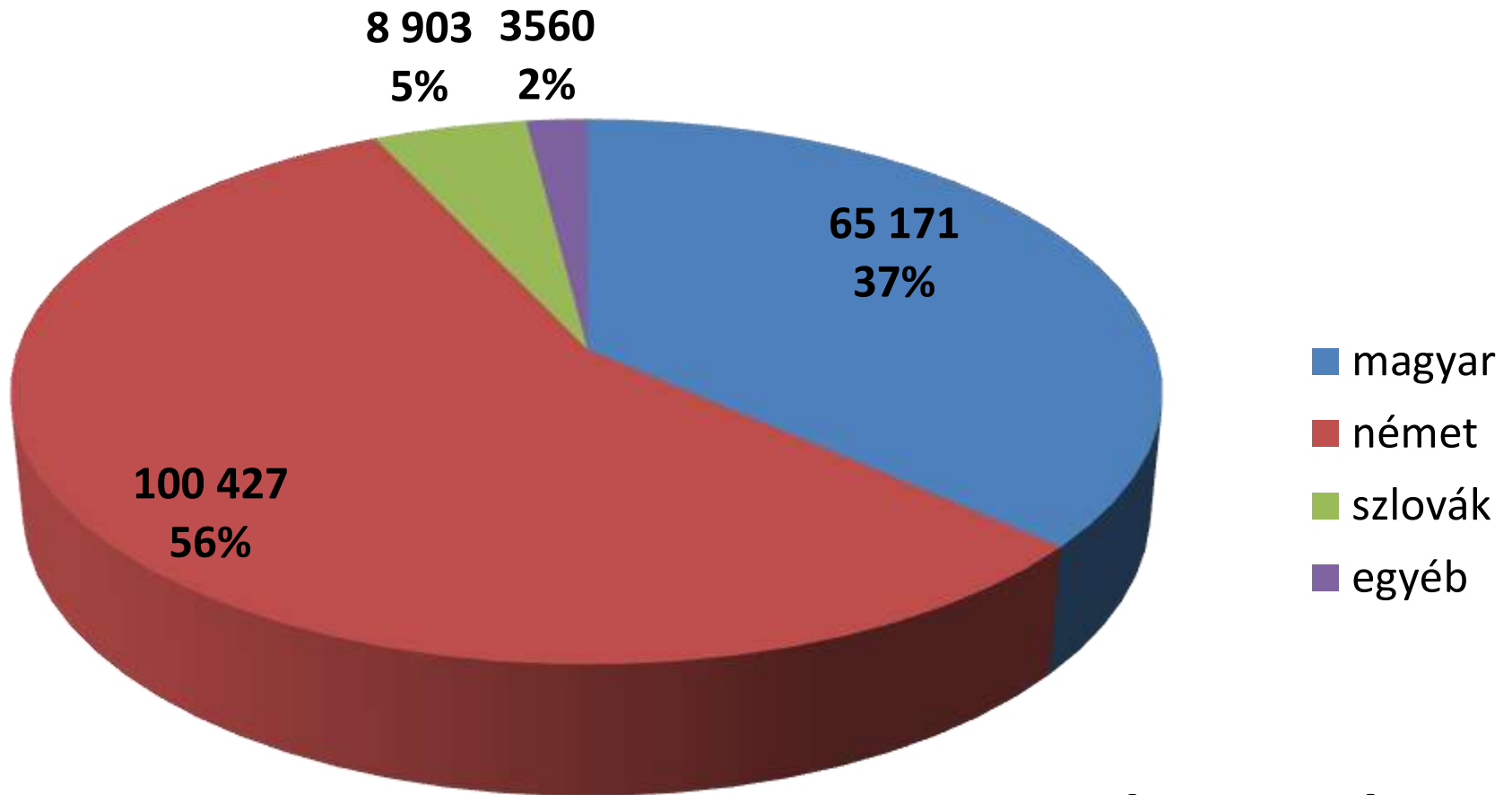
- Régi stílus
- Halász bástya
- Mátyás templom átépítése

Budapest lakosságának növekedése

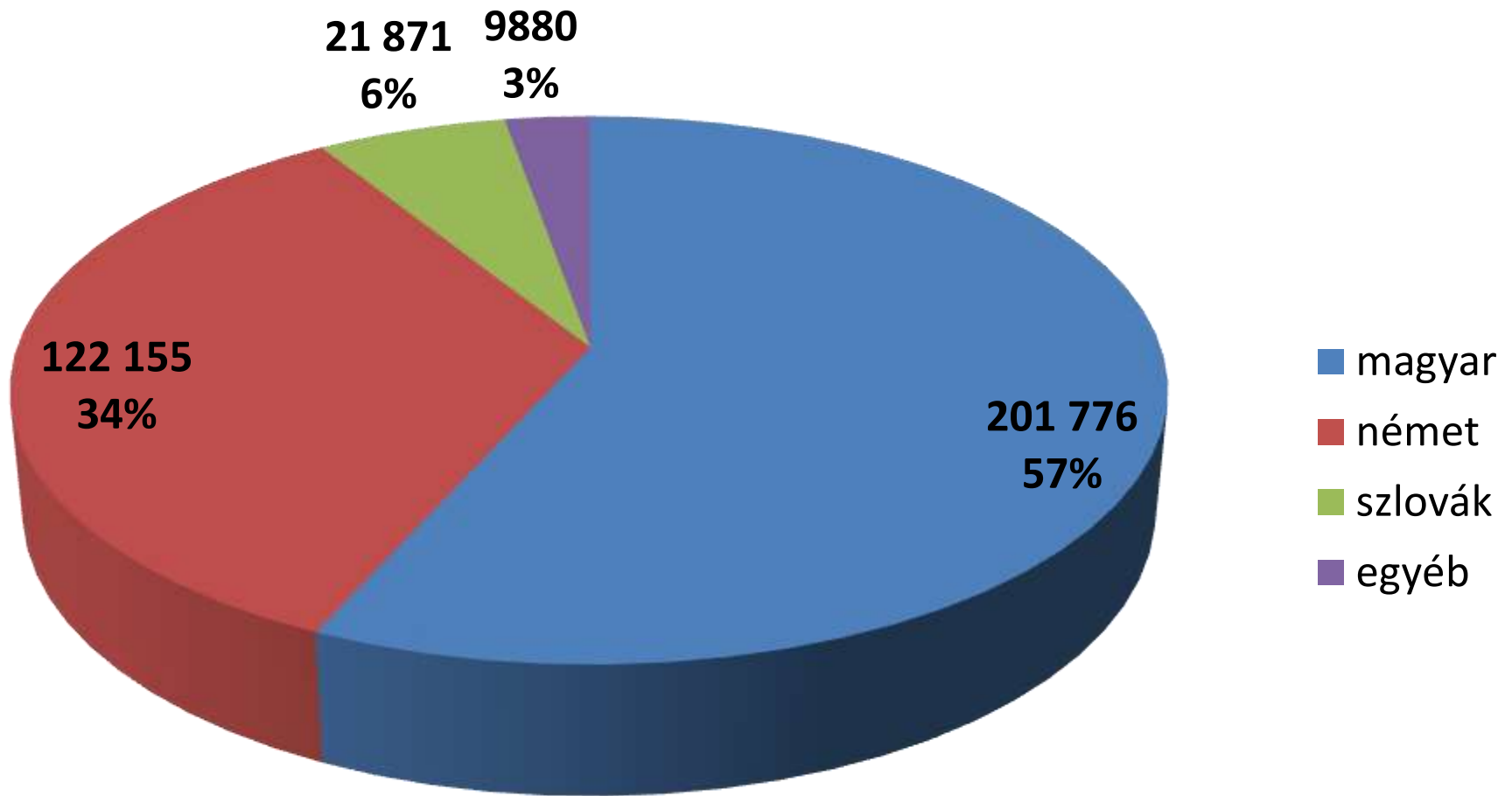

Anyanyelvi megoszlás

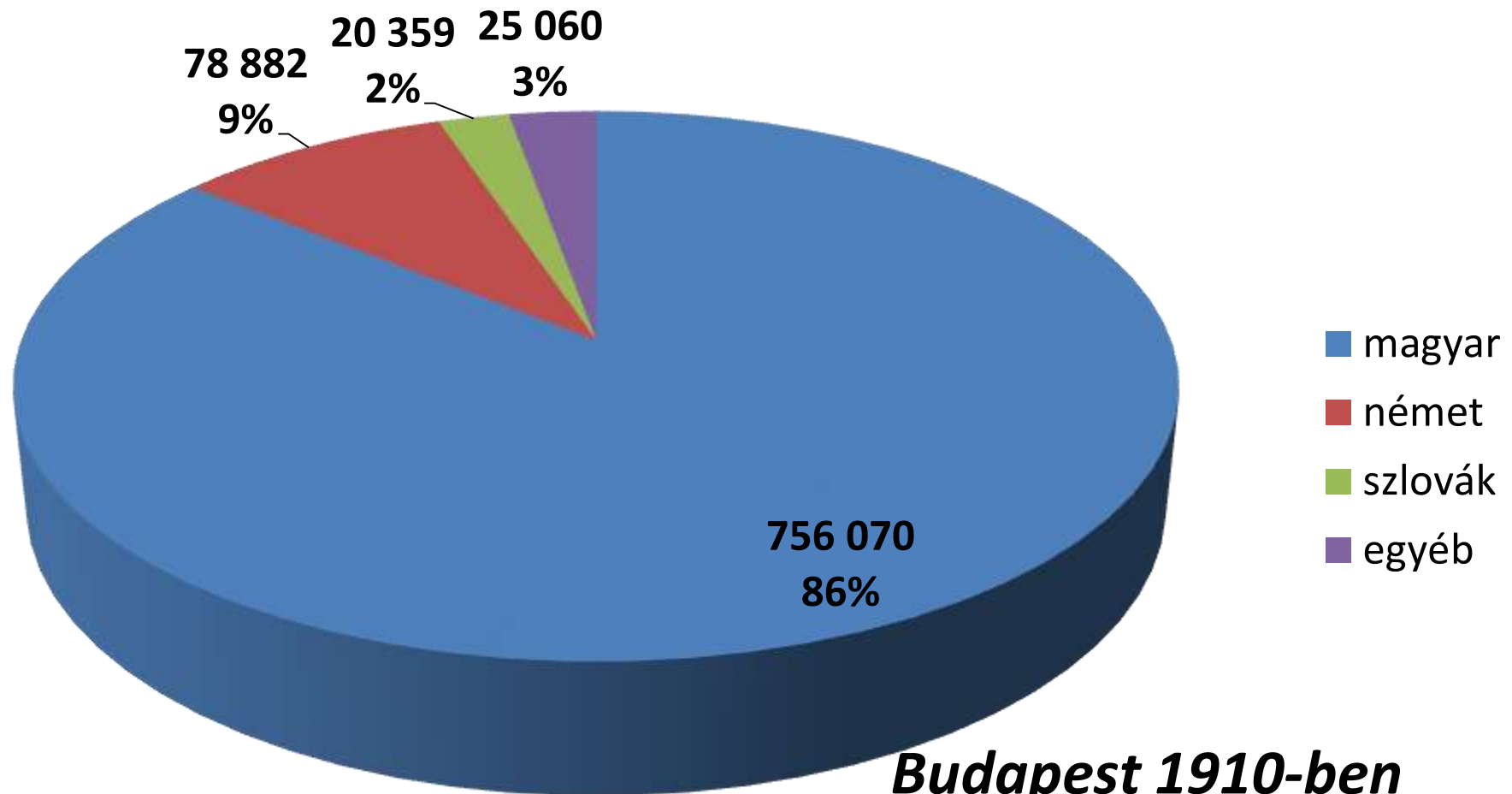
***Pest – Buda 1850-ben
Összlakosság: 178 062***

Anyanyelvi megoszlás

***Budapest 1880-ban
Összlakosság: 355 682***

Anyanyelvi megoszlás

***Budapest 1910-ben
Összlakosság: 880 371***

Társadalmi átalakulás és rétegződés Magyarországon a kiegyezés után

- **Vezető réteg (az államhatalom a kezükben van)**
 - Arisztokraták, Nemesi nagybirtokosok (főrendi ház/felső tábla = feudális előjog)
 - „Dzsenteri” – elszegényedő (200-1000 hold földbirtok) volt nemesi nagybirtokosok, megyei állami tisztviselők, erős kapcsolati rendszer, „úri külsőség” vs. rossz anyagi helyzet
- **Nagypolgárság (tőkés vállalkozók)**
 - 100-150 család, vékony réteg, befektetők, banki szektor, nehézipar, élelmiszeripar
 - Gazdasági befolyás
- **Kispolgárság (az anyagi lét peremén)**
 - Kisiparos, kiskereskedő, rendőr, postás, vasutas, altiszt, „lecsúszott” kisnemesek
- **Paraszság (a legnagyobb társadalmi osztály, nincs kitörési lehetőség, „egykezés” - a telekaprózódás ellen)**
 - Gazdag parasztság – a polgárosodás útjára lép
 - Középparasztság (11-40 hold föld)
 - Szegényparasztság – bérmunkára kényszerül
 - Földnélküli parasztság – uradalmi, majorsági cselédek, idénymunkások, mezőg. bérmunkások
- **Munkásság (jelentős társadalmi erő, az ipari forradalom teremti meg ezt a réteget)**
 - Szakmunkások (többnyire külföldiek)
 - Szakképzetlen munkások (nagy többség)

Az arisztokrácia és a polgárság

- Arisztokraták – Nemzeti Kaszinó
- Nagypolgárok – Lipótvárosi kaszinó
- Sok új egyesület, 30 szabadkőműves páholy
- Polgárság mindennapos tartózkodási helye - 700 kávéház, benne olvasható újságok (országszerte 2000 sajtótermék, ebből 40% Bp.-n)

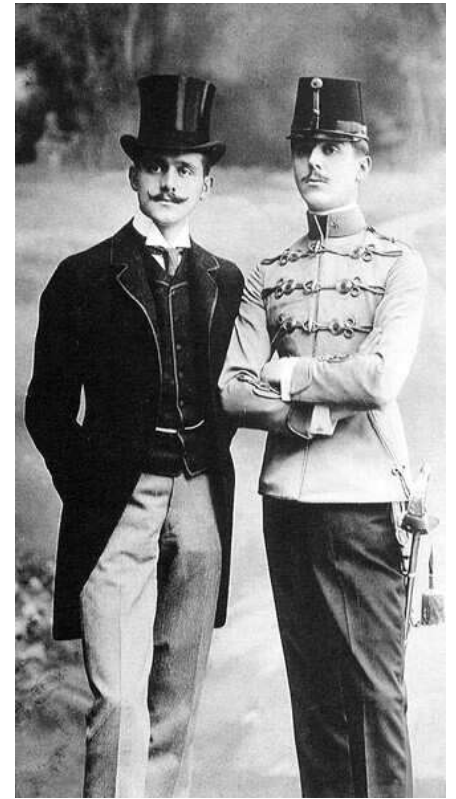
A polgárság kulturális és gasztronómiai igényei

- Múzeumok, Opera, Nemzeti Színház, Vígszínház
- Cukrászdák, vendéglők, cigányzene, Bp.-sör

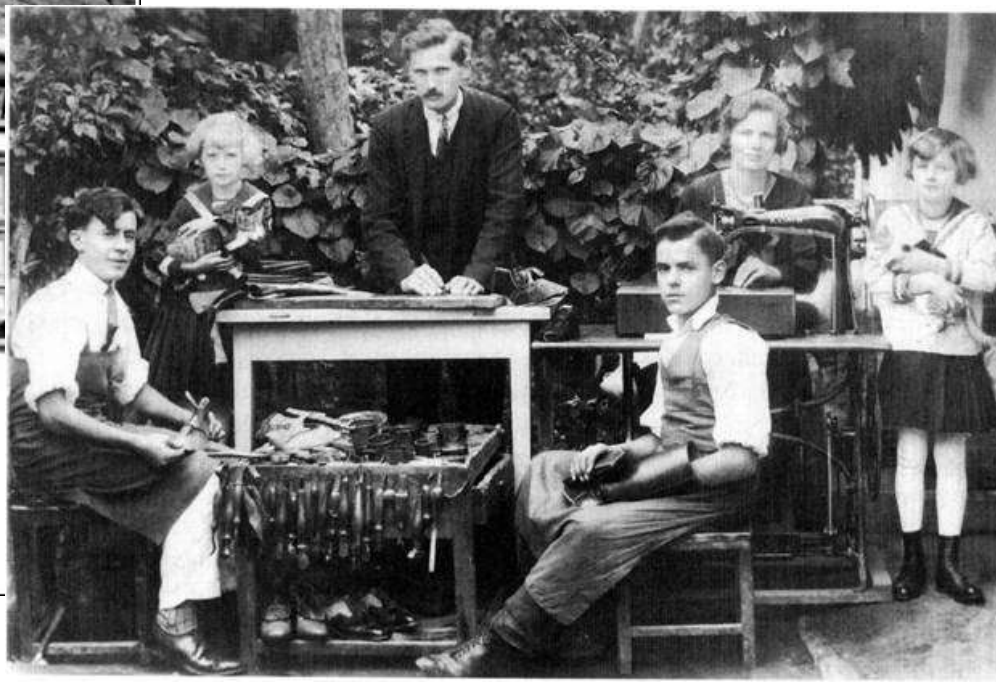
Kettős társadalom és felemás polgárosodás

- Az úri középosztályon belül – a nemesség és a dzsentrik hatására - a polgárok meghasonulása
- A közéletben a nemesi szokások, viseletek, illem átvétele; a magánéletben takarékoság, szorgalom, a munkahelyen szakszerűség is erény volt

A Bp.-i alsó társadalom rétegei

- kézművesek, kereskedők, szatócsok, csendőrök, rendőrök, vasutasok, postások, hivatali altisztek
- Életmódjukban a középpolgárokat próbálták követni

A Bp.-i alsó társadalom rétegei

- gyárnegyedek (Angyalföld, Ferencváros, Kőbánya, Csepel, Pesterzsébet)
- szakmunkások – zöme az OMM nyugati feléből

A Bp.-i alsó társadalom rétegei

- segéd- és betanított munkások a magyar vidékről ---> nyomor (12-15 fős munkásszobák, betegségek-TBC, ingyenkonyha)
- Cselédség – nők és gyermekek, kiszolgáltatott munkaerő

Köszönöm a figyelmet!

Források:

1. Sulinet.hu: A fiatal főváros – a gyorsan épülő Budapest. Link (2017-03-30):
<http://tudasbazis.sulinet.hu/hu/tarsadalomtudomanyok/tortenelem/az-ujkor-1492-1914/tarsadalom-a-dualizmus-kori-magyarorszagon/a-fiatal-fovaros-a-gyorsan-epulo-budapest>
2. Buza Péter, Sajdik Ferenc: Kószálunk a régi Pesten. Budapest, Panoráma Kiadó, 1986, 226.
3. Budapest története online: link (2017-03-30):
<http://www.budapesti.eoldal.hu/cikkek/tortenete.html>
4. Budapest.hu: Budapest története. Link (2017-03-30):
<http://budapest.hu/Lapok/Fovaros/Budapest-tortenete.aspx>
5. Budapest régi képeken (FORTEPAN):
<https://www.facebook.com/groups/339696266160518/?fref=ts>